

Warszawa, 26/11/2007r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

dr Janusz KOCHANOWSKI

RPO-574183-VI/07/AB

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Pan

Prof. dr

Jan Vincent-Rostowski

Minister Finansów

WARSZAWA

Wielce Szanowny Panie Ministrze

Z zadowoleniem przyjąłem wprowadzenie z dniem 1 stycznia 2007 r. do systemu opodatkowania dochodów ludności ulgi z tytułu wychowywania dzieci (art. 27f ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych - Dz. U. z 2000 r. Nr 14, poz. 176 z późn. zm.; zwanej dalej „ustawą”). Wobec drastycznego spadku urodzin i zjawiska znacznej emigracji zarobkowej uważam za konieczne kształtowanie zasad opodatkowania dochodów osób fizycznych w sposób pozwalający na uwzględnienie sytuacji rodzinnej podatnika, tj. liczby dzieci pozostających na jego utrzymaniu.

Z przykrością przychodzi mi zatem stwierdzić, że z niezrozumiałych w istocie przyczyn wprowadzając omawianą ulgę ustawodawca nie tylko wyłączył z jej stosowania podatników opłacających podatek dochodowy na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (Dz. U. Nr 144, poz. 930 z późn. zm.) oraz według stawki liniowej 19 % (art. 30c ustawy), lecz dodatkowo tej grupie podatników uniemożliwił podjęcie decyzji o zrezygnowaniu - w celu skorzystania z ulgi w 2007 r. - ze zryczałtowanej formy opodatkowania lub z opodatkowania stawką liniową.

Ulgą została wprowadzona od 1 stycznia 2007 r. przepisami ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 217, poz. 1588; zwana dalej „ustawą zmieniającą”), lecz jej wysokość w istotny sposób została podwyższona dopiero

z dniem 18 października 2007 r. (art. 1 ustawy z 5 września 2007 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych - Dz. U. Nr 191, poz. 1361).

Stosownie do art. 27f ustawy podatnicy wychowujący w roku podatkowym własne lub przysposobione dzieci, o których mowa w art. 6 ust. 4 ustawy, poczynając od 2007 r. będą mogli odliczyć od podatku obliczonego zgodnie z art. 27 ustawy, kwotę stanowiącą iloczyn liczby wychowywanych dzieci i dwukrotności kwoty zmniejszającej podatek określonej w pierwszym przedziale skali. Zważywszy, że w 2007 r. kwota zmniejszająca podatek wynosi 572,54 zł - jej dwukrotność to 1145,08 zł.

Początkowo wysokość ulgi była określona jako iloczyn liczby wychowywanych dzieci i kwoty 120 zł. Przez wielu podatników ulga w tej wysokości była oceniana jako symboliczna.

W uzasadnieniu projektu ustawy zmieniającej podano, że celem ulgi jest wspieranie rodziny przez system podatkowy. W sytuacji gdy w tymże projekcie zakładano likwidację od 2007 r. zryczałtowanych form opodatkowania - ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych i karty podatkowej - projektodawcy mogli spodziewać się, że od 2007 r. dochody z działalności gospodarczej będą opodatkowane albo na zasadach ogólnych albo stawką liniową. Mimo zaproponowania wprowadzenia ulgi mającej na celu wspieranie rodziny projektodawcy wyłączyli możliwość korzystania z niej przez rodziców osiągających dochody z działalności gospodarczej opodatkowane stawką liniową a w projekcie nie wyjaśnili motywów tej decyzji.

Odstąpienie w toku prac legislacyjnych od likwidacji od 2007 r. zryczałtowanych form opodatkowania spowodowało, że krąg podatników nie będących uprawnionymi do korzystania z ulgi poszerzył się o osoby opodatkowane ryczałtowo.

Z danych przedstawionych przez Związek Rzemiosła Polskiego wynika, że z możliwości skorzystania z ulgi wyeliminowane zostało blisko 700 tys. podatników opłacających zryczałtowany podatek dochodowy i kartę podatkową oraz 328 tys. podatników płacących podatek według stawki liniowej.

Podatnicy korzystający ze zryczałtowanych form opodatkowania oraz z opodatkowania stawką liniową wyłącznie do dnia 20 stycznia 2007 r. mogli podjąć decyzję, czy ze względu na wprowadzenie ulgi z tytułu wychowywania dzieci zrezygnować z dotychczasowej formy opodatkowania lub stawki liniowej i przejść na zasady ogólne. Obowiązująca do dnia 17 października 2007 r. wysokość ulgi w wielu przypadkach nie stanowiła odpowiedniej zachęty do dokonania takiej zmiany. Podwyższenie tej kwoty o 1000 zł - a więc prawie dziesięciokrotnie - w istotny sposób zmieniło sytuację.

Otrzymuję listy od podatników, którzy prowadzą działalność gospodarczą opodatkowaną w zryczałtowanej formie lub stawką liniową. Skarżący się są oburzeni zaistniałą sytuacją. Podnoszą że wprowadzenie ulgi w podatku dochodowym od osób fizycznych z tytułu wychowywania dzieci nie powinno być powiązane z formą

opodatkowania, bowiem ulga ma wyłącznie charakter prorodzinny i jej jedynym celem jest uwzględnienie w systemie podatkowym kosztów utrzymania i wychowania dzieci w rodzinie. Nie ma zatem żadnego uzasadnienia, aby rozwiązaniami podatkowymi sprzyjającymi osobom wychowującym dzieci nie objąć także podatników opłacających podatek dochodowy w zryczałtowanej formie lub według stawki liniowej. Podnoszą również, że uchwalenie dopiero we wrześniu 2007 r. podwyższonej kwoty ulgi pozbawiło ich możliwości podjęcia we właściwym czasie decyzji o rezygnacji ze zryczałtowanej formy opodatkowania lub z opodatkowania stawką liniową i przejścia na zasady ogólne, co umożliwiłoby im skorzystanie z ulgi przy obliczeniu podatku za 2007 r.

Zarzuty stawiane przez zainteresowane osoby uważam za umotywowane. Jeśli zgodnie z art. 18 Konstytucji rodzina znajduje się pod ochroną i opieką Państwa, zaś w art. 71 ust. 1 Konstytucji przewidziana została pomoc Państwa dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, to stanowi o naruszeniu tych zasad adresowanie ulgi z tytułu wychowywania dzieci do grupy podatników wybranej wyłącznie w oparciu o kryterium stosowanej formy opodatkowania. Takie kryterium należy uznać za nieistotne, co uzasadnia sformułowanie zarzutu naruszenia zasady równości (art. 32 ust. 1 Konstytucji).

Z wyrażonej w art. 2 Konstytucji zasady zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynika, że obywatel ma prawo układać swoje sprawy w zaufaniu, że nie naraża się na skutki nieprzewidziane w momencie podejmowania decyzji i działań. Tymczasem osobom opodatkowanym w zryczałtowanej formie lub stawką liniową na początku roku nie była znana faktyczna wysokość ulgi, a przez to nie miały one możliwości podjęcia decyzji w oparciu o zasady rozliczenia podatku, jakie będą stosowane do zobowiązania w podatku dochodowym od osób fizycznych za 2007 r.

W tym stanie sprawy - stosownie do art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 z późn. zm.) - zwracam się do Pana Ministra o ustosunkowanie się do przedstawionych zarzutów oraz o poinformowanie, czy planowana jest odpowiednia zmiana ustawy umożliwiająca podatnikom opodatkowanym w zryczałtowanej formie lub stawką liniową skorzystanie z ulgi przewidzianej w art. 27f ustawy.

Łączę wyrazy szacunku

/-/ Janusz Kochanowski